

paastaag ikke er Tilfældet — at Lovgivningsmagten har en ganske anderledes Myndighed og Raadighed over Fæstebøndergodset end over al anden Eiendom i Staten, at den har en saadan Ovreiendomsret — hvad man nu vil kalde det —, en saadan kontrollerende og lovgivende Myndighed til at bestemme, efter hvad der under enhver Tids Hensyn og Omstændigheder kan anses for at fyldestgjøre Fæstelovgivningen, at der til enhver Tid kan træffes saadanne Bestemmelser, som ikke kunne træffes i andre Eiendomsforhold. Dette godtgøres i Virkeligheden paany ved denne Lovs Udkommen. Dernæst skal jeg sige, at det er min Overbevisning, at de mange Mangler, Skrøbeligheder, Udveie, som her gives, vilde, naar Loven kommer til at virke, virke saa betydeligt, ikke alene paa Landets Fæstere, men paa hele Landets Befolkning, at, naar de se, hvorledes det gaar til og det kan drives paa Fæstegodserne, vil dette bidrage til, at Trangen til en Fæsteafsløsningslov vil blive saa meget stærkere, og Befolkningen vil da trænge paa denne Sag med langt større Styrke og Alvor, end det har været Tilfældet i de senere Aar. Jeg tror, at det vil være Lovens første og bedste Virkning, at dens Anvendelse rundt omkring i Landet vil vise Nødvendigheden af, at dette Forhold dog endelig en Gang ophører paa en hensigtsmæssig og god Maade ved en Lov, der kan afløse Fæstegodset paa de Steder, hvor Godseierne ikke frivilligt have villet eller ikke have kunnet sælge. Denne Virkning er det, som jeg forudsier vil komme, dels gennem Processer, der ville blive nødvendige efter disse Bestemmelser, dels gennem Indenrigsministerens Bevillingsmyndigheds Anvendelse paa forskjellig Maade, og dels ved den Anvendelse, der vil blive givet § 2 Nr. 3 overfor Bestemmelserne i § 1. Jeg giver kun dette Lovforslag min Stemme, idet jeg forbeholder mig at arbejde, hvad der er muligt for mig efter alle de Gyver, der staa til min Raadighed, og i Forbindelse med enhver Anden, der vil understøtte mig omkring i Landet, indtil vi endelig kunne faae en rimelig og bestemt Ende paa dette Forhold, og i saa Henseende finder jeg netop Styrke for det fremtidige Arbejde i det Lovforslag, som her

foreligger, naar det maatte blive Lov. Jeg forbeholder mig saaledes at arbejde videre — og det finder jeg nødvendigt bestemt at udtale overfor en Udtalelse, der kom fra den høitærede Indenrigsminister under Sagens Behandling i Landstinget, hvorefter han mente, at denne Lov skulde være nok til at bringe Ro og Fred i dette Forhold. Net, denne Lov, som den foreligger, vil bringe Ufred og Forvirring og Uvilsraadighed og Forstyrrelse i det hele Forhold; hvad der ikke før har været heraf, vil der nu komme, og det er netop paa Grund af denne dens Egenstabs, at jeg vil stemme for den.

Indenrigsministeren: Det røber jo en særdeles Interesse for Fæstevæsenet og dets heldige Ordning, at det ærede Medlem vil stemme for dette Lovforslag, fordi dets Vedtagelse vilde give en hel Del Ufred og Forstyrrelse. At inklade mig paa en Detailforhandling ved denne Leilighed finder jeg ikke nogen som helst Opfordring til. Det er jo en bekendt Sag, at det ærede Medlems Betragtninger over Fæsteforholdene ere andre end mine, og jeg tror andre end de, han nogenstunde vil kunne sætte igjennem; men det ærede Medlem glemmer, at jeg netop har fulgt en Anvisning, som han har givet ved en af de Behandlinger, som det ærede Medlem for Odense Amts 4de Valgfreds (H. C. D. Müller) hentydede til. Det var netop i Anledning af disse berømte §§ 8 og 9 i det tidligere Forslag, at det ærede Medlem her bebrejdede dem, der reiste Modstand mod hans Paragrafer, at de glemte, at det ikke var nok, at de bleve vedtagne i dette Thing, men at det var absolut nødvendigt, naar der overhovedet skulde komme Noget ud deraf, at ogsaa den øvrige Del af Lovgivningsmagten sluttede sig dertil. Det er netop dette, jeg vil henvise til. Jeg har taget det frem, som forekom mig at være nødvendigt, og som jeg turde være Haab om at sætte igjennem; og det ærede Medlem maa ikke overse, hvad der ogsaa er blevet fremdraget her i Dag, at der ved de Afstemninger, som have fundet Sted her i Thinget over de tidligere forelagte Fæsteforslag, er blevet opnaaet en temmelig stor Majoritet, men at der for en ikke ganske ringe Del af de ærede Medlemmers Vedkommende,